

Institute for Balkan Studies

ANCIENT MACEDONIA

SEVENTH INTERNATIONAL SYMPOSIUM

ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΕΒΔΟΜΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ANCIENT MACEDONIA VII

MACEDONIA FROM THE IRON AGE TO THE DEATH OF PHILIP II

PAPERS READ

**AT THE SEVENTH INTERNATIONAL SYMPOSIUM
HELD IN THESSALONIKI, OCTOBER 14-18, 2002**

ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ VII

**Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΥ
ΕΩΣ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β΄**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 14-18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2002**

Ζ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Πρόεδρος: Β. Κόντης
Αντιπρόεδρος: Μ. Τιβέριος
Μέλη: Ε. Βουτιράς
Μ. Λιλιμπάκη-Ακαμάτη
Ι. Μουρέλος
Π. Νιγδελής

Γραμματεία: Α. Καπλανίδου
Βοηθοί: Α. Μουζακίτη, Σ. Κανόπουλος

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Πρόεδρος: Β. Κόντης
Αντιπρόεδρος: Ι. Κολιόπουλος
Μέλη: Α. Αγγελόπουλος
Ε. Βουτιράς
Α. Καραθανάσης
Κ. Κοφός
Χ. Παλασάθης
Διευθυντής: Ι. Μουρέλος

Επιμέλεια έκδοσης:
Δανάη Καπλανίδου, Ιρίνη Χιώτη

VII INTERNATIONAL SYMPOSIUM
ON ANCIENT MACEDONIA

ORGANISING COMMITTEE
President: V. Kontis
Vice-president: M. Tiberios
Members: E. Voutiras
M. Lilimbaki-Akamati
I. Mourellos
P. Nigdelis

Secretariat: D. Kaplanidou
Assistants: A. Mouzakiti, S. Kanopoulos

INSTITUTE
FOR BALKAN STUDIES

BOARD OF DIRECTORS
President: V. Kontis
Vice-president: I. Koliopoulos
Members: I. Angelopoulos
E. Voutiras
I. Karathanassis
K. Kofos
Ch. Papastathis
Director: I. Mourellos

Copy Editors:
Danae Kaplanidou, Irini Chioti

ISBN: 978-960-7387-42-4

© Copyright 2007
by the *Institute for Balkan Studies*, Thessaloniki.
All rights reserved

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ: ΑΘΑΝ. Α. ΛΑΤΙΝΤΖΗ, ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΝ 2-4
ΤΗΛ. 2310 221529, ΦΑΞ 2310 242440
546 21 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	XI
FOREWORD	XIII
1. Μιγάλης Τιβέριος , ΠΡΩΙΜΟΣ ΕΥΒΟΪΚΟΣ ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΑΔΙΚΗΣ	1-22
2. I. K. Ξυδόπουλος , Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ 5ου ΑΙΩΝΑ ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ «ΑΛΛΟΥ»; Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ	23-30
3. Manuela Mari , MACEDONIAN <i>POLEIS</i> AND <i>ETHNĒ</i> IN THE GREEK SANCTUARIES BEFORE THE AGE OF PHILIP II	31-49
4. M. B. Hatzopoulos , PERCEPTION OF THE SELF AND THE OTHER: THE CASE OF MACEDONIA	51-66
5. Bruno Tripodi , AMINTA I, ALESSANDRO I E GLI <i>HYPARCHOI</i> IN ERODOTO	67-85
6. William S. Greenwalt , THE DEVELOPMENT OF A MIDDLE CLASS IN MACEDONIA	87-96
7. Alejandro Noguera Borel , L'ARMÉE MACÉDONIENNE AVANT PHILIPPE II	97-111
8. Αναστασία Χρυσσοστόμου - Παύλος Χρυσσοστόμου , ΤΑΦΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ ΤΩΝ ΑΡΧΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΝΕΚΡΟΠΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ ΠΕΛΛΑΣ	113-132
9. Στέφη Κόρση-Κόντη , ΟΙ ΦΡΥΓΕΣ ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	133-141
10. Louisa D. Loukopoulou - Selene E. Psoma , THE THRACIAN POLICY OF THE TEMENIDS	143-151
11. Totko Stoyanov , PIECES OF METALWORK AS EMBLEMS ON THE AMPHORA STAMPS OF THASOS (TILL 336 B.C.) - INTERPRETATION ISSUES	153-163
12. A. I. Θαβώρης , ΔΥΣΕΤΥΜΟΛΟΓΗΤΕΣ ΙΔΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ	165-186

13. **Alexander Foh**, TEACHING IN REMEMBERING; THE DERVENI Papyrus 187-207
14. **Γ. Α. Πίζουλας**, ΟΙ ΔΙΑΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β΄ 209-220
15. **Εμμανουήλ Μικρογιαννάκης**, ΑΡΧΕΛΑΟΣ 221-227
16. **Sebastiana Nerina Consolo Langher**, LA MACEDONIA DA AMINTA III A FILIPPO II (LA FORMAZIONE DEL GRANDE STATO TERRITORIALE MACEDONE) 229-238
17. **Michael Zahrt**, AMYNTAS III. UND DIE GRIECHISCHEN MÄCHTE 239-251
18. **Εμμανουήλ Βουτυράς - Κωνσταντίνος Σισμανίδης**, ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΑΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΑΙΑ ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ 253-274
19. **R. Malcolm Errington**, THE IMPORTANCE OF THE CAPTURE OF AMPHIPOLIS FOR THE DEVELOPMENT OF THE MACEDONIAN CITY 275-282
20. **Winthrop Lindsay Adams**, THE FRONTIER POLICY OF PHILIP II 283-291
21. **Emiliano Arena**, L'EIKΩN DELFICA DI FILIPPO II E LA DEDICA DEGLI ANFISSEI A DELFI (*JG IX*, 1, 2, 775) 293-326
22. **István Kertész**, PHILIP II THE SPORTSMAN 327-332
23. **Sylvie Le Bohec-Bouhet**, PHILIPPE II ET LES DIEUX 333-344
24. **Chryssoula Saatsoglou-Paliadeli**, ARTS AND POLITICS IN THE MACEDONIAN COURT BEFORE ALEXANDER 345-356
25. **Daniel Ogden**, A WAR OF WITCHES AT THE COURT OF PHILIP II? 357-369
26. **Kate Mortensen**, HOMOSEXUALITY AT THE MACEDONIAN COURT AND THE DEATH OF PHILIP II 371-387
27. **Ernst Badian**, ONCE MORE THE DEATH OF PHILIP II 389-406
28. **Krasimir Nikov**, MACEDONIA, SOUTHERN THRACE AND THE GEOMETRIC POTTERY KOINÉ 407-421
29. **Nikola Theodossiev**, THE BEEHIVE TOMBS IN THRACE AND THEIR CONNECTION WITH FUNERARY MONUMENTS IN THESSALY, MACEDONIA AND OTHER PARTS OF THE ANCIENT WORLD 423-444

30. **Marlena Krasteva**, LES PECTORAUX DE THRACE ET DE MACEDOINE DU 1er MILLAV.J.-C. 445-453
31. **Μάρμπαρα Σμιτ-Δούνα**, ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΙ ΝΑΟΙ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ 455-472
32. **Despina Ignatiadou**, AMBER AND GLASS INLAYS. A CHRONOLOGICAL SEQUENCE 473-483
33. **Beryl Barr-Sharrar**, METALWORK IN MACEDONIA BEFORE AND DURING THE REIGN OF PHILIP II 485-498
34. **Ευδοκία Σκαρλατίδου**, ΑΡΧΑΪΚΗ ΧΑΛΚΙΝΗ ΥΔΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΘΕΡΜΗΣ (ΣΕΛΕΣ) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 499-513
35. **Ελισάβετ-Μπεττίνα Τσιγαρίδα**, ΧΡΥΣΑ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΑΪΚΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ 515-529
36. **Daniela Stoyanova**, THE GREEK DOOR IN THE TOMB ARCHITECTURE OF MACEDONIA, THRACE AND ASIA MINOR 531-550
37. **Vera Bitrakova Grozdanova**, LA HAUTE ANTIQUITE DANS LA REGION D'OHRID 551-562
38. **Ευαγγελία Δ. Στεφανή**, Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΛΕΥΚΟΠΕΤΡΑΣ ΗΜΑΘΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΣΙΑΗΡΟΥ ΩΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΤΟΥ Β΄ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ 563-584
39. **Μαρία Αιλιμπάκη-Αζαμάτη**, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΛΛΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΙΣΟΥ ΤΟΥ 4ου αι. π.Χ. 585-604
40. **Θώμη Σαββοπούλου**, «ΑΠ' ΑΞΙΟΥ ΕΥΡΥ ΡΕΟΝΤΟΣ ΑΞΙΟΥ, ΟΥ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΥΔΩΡ ΕΠΙΚΙΑΝΑΤΑΙ ΛΙΑΝ» 605-624
41. **Έφη Φ. Πουλάκη-Παντερμαλή**, ΠΛΑΤΑΜΩΝ ΟΛΥΜΠΙΟΥ (ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ) ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΣΙΑΗΡΟΥ 625-643
42. **Ματθαίος Μπέσιος**, ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΑ ΤΟΥ 5ου αι. π.Χ. ΣΤΗ Β. ΠΙΕΡΙΑ 645-650
43. **Κώστας Σουέρεφ**, ΜΙΑ ΠΙΘΑΝΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΪΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΘΕΡΜΑΪΚΗ ΖΩΝΗ 651-674
44. **Μαρία Τσιμπίδου-Αυλωνίτη**, ΑΠΟ ΕΝΑ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΟ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 675-696

45. **Κωνσταντίνα Κουσουλάκου - Αλεξάνδρα Κουσουλάκου**, ΑΡΧΑΪΚΟ ΙΕΡΟ ΣΤΗΝ ΠΟΤΙΔΑΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, ΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ 697-714
46. **Ιωακείμ Α.Θ. Παπάγγελος**, Η ΣΑΡΤΗ ΤΗΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ 715-726
47. **Πηνελόπη Μάλαμα**, ΚΙΒΩΤΙΟΣΧΗΜΟΙ ΤΑΦΟΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ, Ο ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΚΟΣΜΟΣ 727-744
48. **Jan Bouzek - Lidia Domaradzka**, PISTIROS AND NORTH AEGEAN GREEK CITIES 745-758
49. **Maria Caccamo Caltabiano**, THE "KNIGHTS" ON THE COINS OF ALEXANDER I: FROM "ADVENTUS" TO DYNASTIC SUCCESSION 759-772
50. **Maya Vassileva**, KING MIDAS AND THE EARLY HISTORY OF MACEDONIA 773-779